Nu e greu să urci sus, e greu să te ţii acolo. **(Proverb)**



Dreptul

Săptămînal juridic

ISSN 1857-3185

VINERI

5 aprilie

2013

Anul XII

nr. 13 (464)

8 pagini – 4,10 lei

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com



Medierea în cauzele penale cu implicarea minorilor pag. 3



Republica Moldova este în aşteptarea celui de-al doilea raport de progres al Comisiei Europene privind liberalizarea regimului de vize pag. 5



Modul de stabilire şi plată a ajutorului de deces pag. 6

Întîlnirea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu executivul Asociaţiei Judecătorilor din Republica Moldova

Recent, în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), a avut loc şedinţa comună a membrilor CSM şi a executivului Asociaţiei Judecătorilor din Republica Moldova.

Aspectele puse în discuţie au vizat realizarea reformelor prevăzute în Strategia de reformare a sectorului justiţiei din Moldova, organizarea activităţii sistemului judecătoresc din ţară, deficienţele ce apar în procesul realizării actului de justiţie, dar şi acţiunile comune propuse pentru realizare în viitor.

Participanţii la şedinţă s-au expus asupra necesităţii încheierii unui Acord de colaborare între Consiliul Superior al Magistraturii şi Asociaţia Judecătorilor din Republica Moldova, deşi o colaborare eficientă există şi la moment.



În context, Nichifor Corochii, preşedintele Consiliului Superior al Magistraturii, a sugerat ideea de a se întruni în şedinţe comune, anual, pentru a pune în discuţie problemele sistemului judecătoresc şi procedeele de soluţionare a acestora, iar în caz de necesitate, acestea să fie organizate şi mai des.

La rîndul său, Ion Druţă, preşedintele Asociaţiei Judecătorilor din Republica Moldova, a menţionat că asemenea întîlniri sînt binevenite, şi a susţinut propunerea de a fi desfăşurate în funcţie de necesitate.

La final, preşedintele Consiliului Superior al Magistraturii, Nichifor Corochii, a mulţumit membrilor executivului Asociaţiei Judecătorilor şi membrilor CSM pentru participare la şedinţă şi pentru contribuţia substanţială adusă la consolidarea principiilor supremaţiei legii în Republica Moldova, asigurînd că organul de autoadministrare judecătorească se va implica activ şi în continuare la realizarea sarcinilor puse în faţa Consiliului Superior al Magistraturii.

Interesată de represiunile regimului totalitar comunist

Săptămîna trecută, jurnalista americană, Alice Popovici, a realizat şase interviuri cu călărăşeni ce au simţit pe pielea proprie represiunile regimului totalitar comunist-sovietic din anii '40 ai secolului trecut.

„Indiferent de faptul dacă au fost deportaţi în Siberia, dacă au fugit de sub armele santinelelor, umblînd ulterior fugari luni şi luni de zile sau dacă s-au născut în exilul siberian, aceşti oameni s-au dovedit a fi foarte deschişi, relatînd, aşa cum au putut, despre suferinţele prin care au trecut şi nedreptăţile care li s-au făcut", a specificat jurnalista, subliniind, totodată, că absolut toţi i s-au părut a fi de o omenie aparte.

Ea a mai precizat că înregistrările sonore vor fi plasate ulterior pe un site ce va fi deschis în cel mai scurt timp. De fapt, toate materialele acumulate, inclusiv copiile unor fotografii vechi sau ale unor documente din acele timpuri de restrişte, îşi vor găsi locul în fondurile uneia dintre marile biblioteci publice americane, astfel devenind accesibile publicului larg american.

De notat că jurnalista Alise Popovici s-a născut în România, dar de vreo 20 de ani este stabilită în SUA. Recent, a venit în Republica Moldova, în cadrul unui grup de opt tineri americani, care, timp de zece luni, vor efectua studii în diverse domenii. „Mie mi-a revenit domeniul represiunilor politice", a menţionat dînsa, remarcînd că şi-a propus să realizeze, per total, 100 de interviuri cu persoane represate.

Acţiunea respectivă este susţinută financiar de Fundaţia Fulbright.

Organizaţia Internaţională a Muncii vine cu un proiect nou privind examinarea litigiilor de muncă

Membrii Consiliului Superior al Magistraturii, Nichifor Corochii, preşedinte, Dumitru Visternicean, Dina Rotarciuc şi şeful Secretariatului, Ioana Chironeţ, au avut, recent, o întrevedere cu reprezentanţii Organizaţiei Internaţionale a Muncii (OIM), Alexandre Egorov, coordonator, Departamentul Standarde Internaţionale a Muncii, Geneva, Cristina Miheş, specialist în domeniul dialogului social, director interimar al Biroului regional al muncii, Budapesta, Oxana Lipcanu, coordonator de proiect „Gestionarea eficientă a migraţiei de muncă şi a calificărilor", Republica Moldova.

Discuţiile s-au axat pe cîteva chestiuni importante, în special referitoare la coordonarea acţiunilor şi eforturilor pentru elaborarea rapoartelor Guvernului la Convenţiile OIM, ratificate de Republica Moldova în partea ce ţine de examinarea în instanţele de judecată a litigiilor de muncă prin prisma actelor juridice ale acestei organizaţii.

În acest scop, se preconizează lansarea unui proiect privind elaborarea studiului pe direcţia aplicării în instanţele de judecată a dispoziţiilor diferitelor acte normative ale OIM, organizarea sesiunilor de instruire a judecătorilor în domeniul dreptului internaţional al muncii, crearea bazei de date a hotărîrilor judecătoreşti pe marginea litigiilor de muncă.

Membrii CSM prezenţi la întrevedere au susţinut iniţiativa OIM, considerînd-o ca fiind oportună şi necesară, de perspectivă.

Totodată, s-a convenit asupra unor întrevederi suplimentare pentru a pune la punct toate momentele de lansare şi realizare a proiectului.



◆ Flash

Centrele de BAC vor fi supravegheate de camere video

Centrele de BAC vor fi supravegheate de camere video. Despre aceasta anunţă Ministerul Educaţiei. Potrivit unui comunicat al instituţiei, examenele de bacalaureat vor fi susţinute în 100 de centre care vor fi monitorizate de 1200 de camere video. Candidaţii vor semna şi în sesiunea de BAC 2013, o declaraţie pe propria răspundere prin care vor confirma că nu vor folosi în timpul examenului materiale interzise, cum ar fi: tabele, manuale, dicţionare, ceruză, notiţe, calculatoare de buzunar, telefoane mobile, staţii de emisie-recepţie a informaţiei.

Ministerul Educaţiei accentuează încă odată că examenele sînt gratuite şi orice colectare de bani în timpul desfăşurării acestora va fi interpretată ca şi act de corupţie. În acest sens, ministerul îndeamnă elevii, părinţii, instituţiile mass-media să informeze despre astfel de cazuri la adresa electronică: bacalaureat2013@edu.md sau la linia fierbinte (022) 23-46-09.

Comunicatul mai anunţă că în sesiunea 2013, vor susţine examene de bacalaureat 28 497 de candidaţi în 100 de centre (30 de centre în municipiul Chişinău şi 70 în ţară).

Autorităţile locale au interzis comerţul stradal în jurul pieţelor, pe o rază de 100 de metri

Fără gherete şi tarabe în jurul pieţelor, pe o rază de 100 de metri. Primăria este determinată să scape de comerţul stradal. Astfel, pînă la sfîrşitul anului, comercianţii care îşi vînd marfa pe trotuarele din jurul pieţelor sînt obligaţi să elibereze teritoriul.

Aceste cifre arată situaţia a doar opt din cele 44 de pieţe din Chişinău.

În context, Valeriu Nemerenco, pretorul sec. Buiucani a remarcat: Am ridicat cinci tarabe nelegitme din metal, mese metalice care samovolnic vindeau, am emis 21 de dispoziţii de evacuare a gheretelor, 17 au fost evacuate deja, patru le vom demonta curînd.

Totodată, Dorin Chirtoacă, primarul de Chişinău a precizat: În cazul în care o persoană caută nod în papură, invocînd diferite motive, organizaţi şantier pe locul gheretei, săpaţi o groapă. Comerţul trebuie să aibă tendinţa de a merge de pe stradă în pieţe, din pieţe în magazine, din magazine în centre comerciale.

La rîndul lor, comercianţii spun că nu au fost încă înştiinţaţi despre schimbări. Ei recunosc, însă, că e mai rentabil să vîndă în afara pieţelor.

Limita de 100 de metri ar putea fi extinsă la o rază de cel puţin 200 de metri în cel mai apropiat timp.

Statul schimbă criteriile de selectare a beneficiarilor de ajutor social şi mărimea alocaţiilor

Statul a schimbat modul de evaluare a solicitanţilor de ajutor social, dar şi mărimea alocaţiilor. Acestea vor fi calculate în baza unui sistem de puncte, raportat la venitul minim garantat de stat.

Potrivit modificărilor la Regulamentul cu privire la stabilirea şi plata ajutorului social, în 2013, venitul minim garantat de stat este de 640 de lei. Această sumă o va primi primul adult din familia care beneficiază de ajutor din partea statului. Următorii membri adulţi ai familiei vor primi 70 la sută din această sumă. În cazul în care aceştia au şi grad de dizabilitate, suma va creşte cu 30 la sută. Dacă un singur adult cu grad de dizabilitate din familie beneficiază de ajutor social, suma de bază va fi cu 10 la sută mai mare.

Pentru copii, ajutorul social ajunge la 50 la sută din suma venitului minim garantat, iar în cazul în care copilul are şi grad de dizabilitate, alocaţia va creşte cu 50 la sută.

Bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfînt intră în reparaţie

Gropile de pe principala arteră a Capitalei, bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfînt, vor fi plombate. O dispoziţie în acest sens a fost propusă de către primarul Capitalei Dorin Chirtoacă.

Şeful întreprinderii municipale „Exdrupo", Efim Cheptănari, a menţionat că lucrările de plombare au început deja.

„Pe unele porţiuni de drum vor fi efectuate doar lucrări de plombare, iar pe altele va fi frezat stratul superior al asfaltului şi înlocuit cu unul proaspăt", a declarat Efim Cheptănari.

Amintim că bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfînt este una din cele 10 străzi care urmează să fie reabilitate în cadrul Programului BERD. Reabilitarea completă a străzii urmează să înceapă în această vară.

Experţii despre pedeapsa capitală: Cu fiecare viaţă pierdută societatea păşeşte înapoi

Republica Moldova nu are nevoie de pedeapsa capitală. La această concluzie au ajuns mai mulţi invitaţi ai unei emisiuni televizate. Ei au adus atît argumente juridice, cît şi morale. Cu toate acestea, majoritatea telespectatorilor care au participat la televoting cred că avem nevoie de pedeapsa capitală.

„Pedeapsa cu moartea nu poate fi acceptată într-un stat unde sistemul judiciar este corupt", a declarat avocatul Teodor Cârnaţ.

„Prin faptul că cineva va fi omorât, nimeni nu va deveni mai bun. Mai mult, cu fiecare viaţă pierdută societatea păşeşte înapoi", a adăugat directorul Transparency International, Lilia Caraşciuc.

„Omul este ceva superior, aşa precum şi legea divină ne vorbeşte că nimeni nu are dreptul să ia viaţa cuiva decît doar numai unul Dumnezeu", a menţionat preotul Vlad Mihăilă.

Există voci care spun că societatea poartă vina pentru faptul că unii oameni ajung criminali.

„Noi toţi sîntem produsul societăţii şi atunci, undeva, în dezvoltarea noastră, am eşuat. Am devenit criminali. Nu mi se pare corect ca statul să decidă să ia viaţa unui om, doar pentru că el a eşuat", a afirmat consultantul pentru Guvern Ionela Costachi.

Pe de altă parte, fostul ministru al Securităţii Naţionale, Anatol Plugaru, susţine că pedeapsa cu moartea trebuie aplicată în cazul criminalilor în serie şi asta doar cu probe concludente.

„Noi nu vorbim aici de omul care i-a luat cuiva viaţa din întîmplare, din accident. Noi vorbim aici de neoamenii care nu au ucis din întîmplare, dar din plăcere satanică" a conchis fostul ministru al Securităţii Naţionale, Anatol Plugaru.

79 la sută dintre participanţii la televoting s-au pronunţat pentru introducerea pedepsei capitale şi doar 21 la sută - împotrivă.

Produsul autohton, între lege şi CEDO

De curînd, toate posturile TV din Republica Moldova sînt obligate să emită produs autohton în proporţie de 30 la sută. Decizia a fost adoptată de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în luna decembrie a anului trecut. Deşi mai multe posturi TV autohtone au atacat în instanţă decizia CCA, instituţia este gata să sancţioneze radiodifuzorii pînă la retragerea licenţei, dacă nu se vor conforma.

Potrivit deciziei adoptate anterior, toate posturile de televiziune vor fi obligate să aibă cel puţin 30% producţie autohtonă sau circa 8 ore din 24. Aproape jumătate din emisiuni trebuie să fie difuzate în limba română.

Preşedintele CCA, Marian Pocaznoi, susţine că în prezent, doar trei posturi TV importante răspund normelor stabilite. „Situaţia este clară pentru posturile de televiziune Moldova 1, Publika TV şi Jurnal TV. Aceste posturi de televiziune respectă această decizie. Radiodifuzorii care nu se vor conforma vor fi sancţionaţi prin avertizare publică, amendă, suspendarea dreptului de a difuza publicitate, suspendarea licenţei de emisie pentru o anumită perioadă de timp şi ulterior – retragerea licenţei de emisie. Eu sînt sigur că cetăţenii şi telespectatorii din Republica Moldova vor fi mult mai interesaţi să vizioneze emisiuni calitative autohtone decît cele din Federaţia Rusă sau România", susţine M. Pocaznoi.

La rîndul său, preşedintele asociaţiei „Apollo", care monitorizează aplicarea legilor în domeniul audiovizualului, susţine că organizaţia sa va urmări în paralel aplicarea deciziei CCA.

„Ne vom axa în special pe monitorizarea completă a radiodifuzorilor care au contestat această decizie. Aceste posturi trebuie să înţeleagă că activează în beneficiul consumatorilor de programe, a cetăţenilor acestei ţări şi nu în favoarea unor interese strict pecuniare", a declarat Vasile Năstase.

Precizăm că după adoptarea deciziei CCA, mai mulţi radiodifuzori s-au arătat împotriva acestei hotărîri. 13 posturi TV şi Radio au acţionat CCA în instanţă. Chiar şi aşa, pînă la anunţarea verdictului judecătoriei acestea nu vor scăpa de sancţiuni.

În cazul în care CCA nu-şi va face treaba, reprezentanţii Asociaţiei „Apollo" susţin că vor sesiza Consiliul. Dacă sesizările vor fi ignorate, „Apollo" va merge şi în instanţă, iar în cazul în care nici judecătoriile naţionale nu vor face dreptate, drumul la CEDO va fi garantat. Exact cum s-a întîmplat recent. Asociaţia „Apollo" s-a adresat pentru prima dată Curţii Europene din cauza încălcării dreptului la un proces echitabil într-un litigiu cu CCA. Procesul s-a bazat pe un refuz al CCA de a sancţiona un post TV privat care nu a dublat în română sau subtitrat un film difuzat în limba rusă. Deşi litigiul a fost cîştigat de „Apollo" în instanţa de apel, CCA a atacat decizia la Curtea Supremă. Recursul CCA către CSJ a fost însă înaintat cu o întîrziere de peste o lună şi jumătate, fapt ce reprezintă o încălcare a procedurii legale. În final CSJ a dat dreptate CCA.

Vasile Năstase a precizat că în prezent, „Apollo" are pregătite alte 7 cauze care ar putea fi trimise la CEDO.

Drepturile copilului în vizorul unei „armate" de specialişti

O „armată" întreagă de specialişti din diferite domenii: asistenţă socială, educaţie, cultură, poliţie şi administraţie publică locală, vor porni, în scurt timp, lupta contra abuzului, neglijării, exploatării şi traficului de copii în localităţile raionului Nisporeni.

La Nisporeni, a fost instituit un serviciu social nou, numit „Echipe intersectoriale". Noutatea a fost comunicată de către Xenia Axente, şefa Direcţiei Asistenţă Socială şi Protecţie a Familiei. Dînsa şi-a exprimat convingerea că noul serviciu este actual şi necesar, deoarece „are menirea atît să prevină, cît şi să soluţioneze problemele ce vizează copiii-victime şi potenţiale victime ale violenţei în diferite forme".

Recent, în cadrul unei şedinţe raionale cu participarea tuturor factorilor implicaţi în noul serviciu, au fost create 23 de echipe intersectoriale, ce vor activa în fiecare primărie din raion, „Aşteptările sînt mari. Sperăm să identificăm problemele copiilor noştri în timp util, astfel încît să fie evitate consecinţele grave, precum: abandonul şcolar, cazurile de huliganism şi chiar suicidul în rîndul minorilor", a subliniat sursa citată, precizînd că „este important ca toate problemele să fie identificate şi rezolvate pe loc, prin cooperarea specialiştilor ce formează echipele intersectoriale". De menţionat că managerul fiecărei echipe va fi asistentul social comunitar.

Noul serviciu este lansat la Nisporeni după o experienţă similară, aplicată în practică în vara anului trecut, în raioanele pilot Orhei şi Leova.

Echipele intersectoriale au luat naştere în baza Proiectului „Mecanismul intersectorial de cooperare pentru asistenţa şi monitorizarea copiilor-victime şi potenţiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării şi traficului", elaborat de Ministerul Educaţiei, Ministerul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei, Ministerul Sănătăţii şi Ministerul Afacerilor Interne, în colaborare cu Centrul de Informare şi Documentare privind Drepturile Copilului şi Centrul Naţional de Prevenire a Abuzului faţă de Copii, cu suportul UNICEF şi OAK Foundation.

Medierea în cauzele penale cu implicarea minorilor

În contextul reformei justiţiei şi integrării europene, medierea devine un instrument juridic semnificativ de soluţionare a conflictelor, ale cărui importanţă şi efecte, momentan, nu sînt pe deplin conştientizate nici de către funcţionarii din justiţie, nici de societate. Aceasta este declaraţia avocatului copilului Tamara Plămădeală.

Recent, avocatul parlamentar pentru protecţia drepturilor copilului, preşedintele Consiliului de Mediere Andrei Munteanu, mediatorii Svetlana Gorea şi Inga Platon, au susţinut o conferinţă de presă cu genericul „Medierea în cauzele penale cu implicarea minorilor”, potrivit unui comunicat de presă.

În context, avocatul parlamentar Tamara Plămădeală consideră că procedura de mediere, răspîndită pe larg în alte ţări drept procedură juridică obligatorie, mai ales în cazul minorilor, în ţara noastră nu este utilizată, deşi Republica Moldova are o Lege cu privire la mediere. Adoptată în 2007, legea nu este aplicată, cel puţin la compartimentul medierea cauzelor penale cu implicarea minorilor, din cauza lipsei mecanismelor de implementare. Lipsa bazei materiale, lipsa de motivare pentru profesarea medierii reduc la zero posibilităţile oferite de legea în cauză. Totodată, ombudsmanul copiilor menţionează că implementarea reformelor trebuie orientată în primul rînd spre beneficiul cetăţenilor, nu spre raportarea formală privind succesele obţinute.

Potrivit datelor statistice, numărul de cauze penale pornite în privinţa minorilor este în continuă creştere, o parte din acestea au fost încetate prin procedura de împăcare a părţilor, prevăzută



de art.109 Cod penal, această procedură fiind iniţiată de procuror sau avocat, fără implicarea mediatorului. Medierea, la momentul actual, este foarte puţin răspîndită, posibilităţile oferite de mediere, ca o procedură juridică de soluţionare a conflictelor, sînt neglijate. Mediatorul este o persoană ce dispune de pregătire specială, iar implicarea sa în medierea unor cazuri are efecte benefice nu doar de ordin psihologic, ceea ce are o importanţă majoră în cazul minorilor aflaţi în conflict cu legea, dar şi o mare importanţă socială: scade numărul cauzelor remise în judecată, astfel, actul juridic devine mai eficient şi este prevenit fenomenul de recidivă atît de răspîndit în cazul minorilor care ajung în închisoare.

În opinia avocatului parlamentar, medierea este drept un instrument de prevenire şi soluţionare a conflictelor ce apar în cadrul instituţiilor de învăţămînt. Fie cazurile de violenţă fizică sau verbală, tot mai răspîndite în ultimul timp, fie conflicte de alt ordin – toate acestea ar fi putut fi soluţionate prin implicarea mediatorilor care au o pregătire specială în domeniul dat.

De asemenea, ombudsmanul copiilor consideră că medierea rămîne un capitol din sistemul justiţiei a cărui implementare necesită eforturi susţinute din partea statului, prin asigurarea mecanismelor de funcţionare a bazei legislative, iar din partea societăţii civile, prin abordarea corectă a unei atitudini de conştientizare a beneficiilor sociale ale acestei proceduri.

Cor. DREPTUL

A avut loc şedinţa de lucru asupra raportului de studiu privind tortura şi relele tratamente faţă de copii

Opinii şi soluţii privind combaterea torturii au fost abordate pe larg în cadrul unei şedinţe de lucru, care s-a desfăşurat, recent, la Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova (CpDOM), potrivit unui comunicat al instituţiei vizate. Astfel, tematica Raportului de studiu discutat „Tortura şi relele tratamente faţă de copii/ minori în contextul justiţiei juvenile: răspîndirea, impactul, prevenirea identificarea cazurilor, oferirea suportului şi raportare” este una pe cît se poate de actuală şi importantă.

Evenimentul a întrunit reprezentanţi ai instituţiilor implicate în combaterea torturii.

În studiul realizat cu suportul Uniunii Europene, în cadrul proiectului comun UE-UNICEF „Protecţia copiilor împotriva torturii şi maltratării în Asia Centrală şi Europa de Est”, a fost cercetat sub mai multe aspecte fenomenul torturii şi relelor tratamente faţă de minori. De asemenea, Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova şi Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” au elaborat raportul la această temă.

În cadrul întrunirii, reprezentaţii Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, Ministerului Justiţiei, Departamentului Instituţiilor Penitenciare, reprezentanţii UNICEF Moldova şi alţi experţi au discutat cu autorii raportului, fiind identificate modalităţile de realizare a recomandărilor propuse în studiu.

În opinia generală a celor prezenţi, un prim pas în direcţia unei schimbări radicale a atitudinii faţă de tortură şi relele tratamente ar putea fi modificarea cadrului normativ, implementarea prevederilor legale existente în acest domeniu, antrenarea fiecărei instituţii vizate în eradicarea fenomenului de tortură.

Elaborarea unui set comun de indicatori pentru colectarea datelor referitoare la obiectul studiului, evidenţa şi prelucrarea acestora, monitorizarea şi evaluarea calităţii asistenţei juridice acordate minorilor aflaţi în conflict cu legea, asigurarea unei asistenţe psihologice adecvate, lucrul eficient de probaţiune cu minorii sînt alţi factori determinanţi pentru o schimbare de esenţă.

Necesitatea de a sensibiliza opinia publică în ceea ce priveşte fenomenul torturii şi relele tratamente şi consecinţele acestora asupra victimelor şi asupra societăţii este un imperativ al timpului, au conchis participanţii la întrunire.

L.D.

Recomandări referitoare la prevenirea abandonării domiciliului de către copii

Datele statistice denotă faptul că tot mai mulţi copii, au tendinţa de a abandona domiciliul.

Spre regret, aceasta este frecvent întîlnită şi la copiii cu vîrste din ce în ce mai mici, indiferent de statutul lor social.

Potrivit unui comunicat al Direcţiei Informare şi Relaţii cu Publicul a MAI, în perioada 1 ianuarie - 24 martie, au fost înregistrate 51 de cazuri de abandon de domiciliu, dintre care 26 băieţi şi 25 fete. La moment, 47 de copii au fost stabiliţi, iar 4 copii au rămas nestabiliţi. Este îngrijorător că mulţi părinţi sau persoane, în grija cărora se află copiii, se adresează tardiv, solicitînd suportul organelor de poliţie pentru identificarea locului aflării copiilor sau nu se adresează deloc, iar lipsa copiilor este constatată în urma sesizărilor din partea instituţiilor de învăţămînt sau acţiunilor întreprinse de către angajaţii poliţiei.

În urma analizei situaţiei la compartimentul vizat, au fost stabilite ***cele mai frecvente motive care îi determină pe copii să abandoneze domiciliul***. Printre acestea:

- Probleme interpersonale în mediul familiei (conflictele cu părinţii sau alţi membri ai familiei, aplicarea metodelor violente de educaţie a copiilor) - 22 cazuri;
- Lipsa supravegherii corespunzătoare - 9 cazuri;
- Eschivarea de la organele de drept, urmare a săvîrşirii infracţiunii - 7 cazuri;
- Neînţelegerile condiţionate de trăirile pe plan sentimental, în special la adolescenţi - 5 cazuri;
- Dorinţa de autoafirmare, independenţă - 3 cazuri.

Factorii care condiţionează abandonul domiciliului de către copii:

- Neglijarea de către părinţi a obligaţiilor legate de întreţinere, educaţie şi supraveghere a copiilor;
- Conflictele frecvente în familie, violenţa domestică, carenţe în educaţia copiilor;
- Lipsa de comunicare eficientă cu părinţii;
- Migraţia părinţilor şi lăsarea copiilor în custodia persoanelor în vîrstă, neputincioşi sau care nu au autoritatea necesară;
- Dorinţa de autoafimare, independenţă sau atragere a atenţiei asupra propriei persoane, în special în perioada preadolescenţei şi adolescenţei etc.

Recomandări pentru părinţi:

- Fiecare copil trebuie înţeles şi personalitatea lui trebuie respectată;
- Asiguraţi în familie un climat afectiv de bună înţelegere;
- Comunicarea este cea mai bună modalitate de depăşire a situaţiei de conflict, iar lipsa dialogului creează bariere greu de trecut în relaţia copil-părinte;
- Încurajaţi copilul să vă destăinuie problemele cu care se confruntă;
- Fiţi ferm cu copilul, dar nu agresiv, violenţa nu este o modalitate de soluţionare a problemelor, ci mai degrabă le amplifică;
- Atunci cînd observaţi o schimbare negativă în comportamentul copilului dumneavoastră, motivaţi-l pentru rezolvarea în comun a problemei cu care se confruntă;
- Luaţi toate măsurile de supraveghere, de creştere şi educare, specifice fiecărei vîrste în parte;
- Supravegheaţi permanent copii dumneavoastră, însă acţionaţi cu discreţie pentru a nu lăsa impresia că le controlaţi activitatea la orice pas;
- Adresaţi-vă imediat organelor de poliţie în cazul dispariţiei copilului.

L.D.

În 2013 vor fi elaborate şapte studii menite să sprijine reformele promovate în sectorul justiţiei din Republica Moldova

Ministrul în exerciţiu al Justiţiei, Oleg Efrim a semnat, recent, un acord de colaborare cu trei organizaţii neguvernamentale importante, selectate la sfîrşitul lunii decembrie anul trecut, pentru a susţine Ministerul Justiţiei în procesul de implementare a Strategiei de reformă în sectorul justiţiei, potrivit unui comunicat al ministerului de ramură.

Astfel, în conformitate cu prevederile acestor documente, Centrul de Resurse Juridice, Institutul de



Reforme Penale şi Centrul de Analiză şi Prevenire a Corupţiei îşi ia angajamentul să elaboreze un set de şapte studii în domeniile în care fiecare dintre acestea îşi desfăşoară activitatea. Aşadar, în scurt timp Ministerului Justiţiei îi vor fi oferite, drept suport, cercetări care vizează instrumentele de prevenire a imixtiunii în activitatea de înfăptuire a justiţiei şi de prevenire a comportamentului corupţional, testarea benevolă la poligraf a angajaţilor din sectorul justiţiei, criteriile şi procedurile de selecţie, numire, promovare şi asigurare a imunităţii generale a procurorilor.

De asemenea, vor fi realizate studii ce vizează regulile de reglementare a răspunderii şi integrităţii profesioanle a procurorilor, oportunitatea dislocării instanţelor judecătoreşti şi asigurarea eficientă a resurselor existente, oportunitatea specializării judecătorilor pe cauze specifice şi determinarea necesităţilor de personal ale organelor procuraturii.

În cadrul discuţiilor purtate cu această ocazie, reprezentanţii ONG-rilor semnatare au specificat etapa elaborării studiilor, problemele actuale din sector, apreciind, totodată, efortul depus de Ministerul Justiţiei pentru eliminarea corupţiei din acest domeniu.

La rîndul său, Oleg Efrim a evidenţiat imporatnţa menţinerii unui dialog constant şi a invitat reprezentanţii asociaţiilor neguvernamentale la o colaborare cît mai strînsă.

Amintim că, în urma unui concurs finalizat pe data de 7 decembrie 2012, cele trei organizaţii neguvernamentale – Centrul de Resurse Juridice, Institutul de Reforme Penale şi Centrul de Analiză şi Prevenire a Corupţiei, au obţinut un credit nerambursabil oferit de Ambasada Statelor Unite la Chişinău pentru realizarea acestor studii, necesare ca suport logistic întru implementarea prevederilor Strategiei de reformă în sectorul justiţiei programate în 2013.

L.D.

Evoluţia accesului la justiţie prin prisma jurisprudenţei Curţii Constituţionale

Accesul la justiţie este un drept fundamental garantat de Constituţia Republicii Moldova. În acest sens, în art.20 al Legii Supreme, intitulat „accesul liber la justiţie" se menţionează că „Orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiţie".

Pentru protecţia drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale cetăţenilor, legislatorul a abilitat Curtea Constituţională cu competenţa exclusivă de garant al supremaţiei Constituţiei, asigurator al respectării principiului separaţiei puterilor în stat şi al responsabilităţii statului faţă de cetăţean şi a cetăţeanului faţă de stat (art.134). În afirmarea sa ca instrument de bază pentru protejarea principiilor democratice, Curtea Constituţională îşi orientează jurisprudenţa, astfel încît aceasta să rămînă dinamică şi evolutivă, perfecţionînd mecanismul de asigurare a exercitării drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale cetăţenilor garantate de Constituţie.

O atribuţie a Curţii Constituţionale este interpretarea articolelor din Legea Supremă. Drept urmare, nu a rămas neinterpretat nici art.20 din Constituţie.

Astfel, Curtea Constituţională a adoptat o primă hotărîre de interpretare a art.20 din Constituţia Republicii Moldova la 28.05.1998. Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea Curţii Supreme de Justiţie, ca urmare a apariţiei unor dificultăţi în soluţionarea litigiilor de muncă. În acest context, Curtea Supremă de Justiţie a cerut interpretarea art.20 din Constituţie în următorele aspecte: Care sînt restricţiile pentru accesul la justiţie şi dacă trebuie ele să fie indicate expres în lege sau nu? Conducătorii aleşi sau numiţi în funcţie, prin hotărîrile Parlamentului, decretele preşedintelui Republicii Moldova, hotărîrile Guvernului, hotărîrile altor autorităţi publice centrale, se pot adresa direct instanţelor judecătoreşti pentru soluţionarea litigiilor de muncă? Au acces la justiţie reclamanţii în cauza civilă respectivă? Cum poate fi interpretată noţiunea „instanţele judecătoreşti competente", cuprinsă în art.20 din Constituţie? Este necesar ca legislatorul să enumere în Codul de procedură civilă nu numai categoriile de cauze care sînt în competenţa instanţelor judecătoreşti, dar şi cele în legătură cu care accesul la justiţie este limitat? Care este competenţa instanţelor judecătoreşti în procesul aplicării prevederilor art.20 din Constituţie în contextul asigurării drepturilor şi libertăţilor omului? Pentru care categorii de cetăţeni ai Republicii Moldova poate fi limitat accesul la justiţie?

Aşadar, Curtea Constituţională a afirmat că, dreptul unei persoane de a se adresa în justiţie este o condiţie *sine qua non* a efectivităţii drepturilor şi libertăţilor sale. Iată un motiv pentru care Constituţia, proclamînd accesul la justiţie, nu numai că l-a calificat ca fundamental, deşi neîndoielnic, absolut – căci nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiţie, după cum se precizează în art.20 alin.(2) – ci ca şi un principiu care guvernează materia drepturilor şi libertăţilor fundamentale.

Totodată, Curtea Constituţională a menţionat că, pentru asigurarea protecţiei efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale şi a preciza pe cale constituţională condiţiile minime pentru realizarea unei justiţii echitabile, condiţii întregite cu legi organice cu privire la organizarea şi funcţionarea instanţelor judecătoreşti. De asemenea, este necesar a stabili unele garanţii procedurale menite să consolideze mecanismele de protecţie a acestor drepturi. O clauză exhaustivă în această privinţă conţine art.6 pct.1 din Convenţia Europeană: „orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra contestaţiilor privind drepturile şi obligaţiile sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală, îndreptate împotriva sa". Textul dat conţine două dispoziţii, care enunţă principiul unui proces echitabil şi circumscrie sfera de aplicare a dreptului la o justiţie echitabilă.

De observat că, atît Constituţia, prin plasarea art.20 în Capitolul I „Drepturile, libertăţile şi îndatoririle fundamentale", cît şi Convenţia Europeană, prin sensul art.6, se referă la drepturile fundamentale ale persoanelor fizice, la drepturile lor civile.

Efectuînd o analiză comparativă a acestor texte, Curtea a conchis că sfera de aplicare a prevederilor art.20 cuprinde, în primul rînd, protecţia drepturilor şi obligaţiilor civile şi nu a obligaţiilor cu caracter public. Totodată, ea a menţionat că drepturile şi obligaţiile civile sînt prevăzute de legislaţia internă a fiecărui stat, dar ele trebuie interpretate nu *„stricto sensu"*, ci într-o accepţiune largă în context cu toate prevederile constituţionale.

În opinia Curţii, litigiile privind accesul la muncă, concedierile, remanierile de cadre în subdiviziunile autorităţilor publice centrale nu cad sub incidenţa art.6 din Convenţia Europeană, ele avînd un caracter public şi nu civil, prticular. Astfel, Curtea a concluzionat că stabilirea unei proceduri speciale de soluţionare a litigiilor de muncă pentru persoanele oficiale de stat, numirea (eliberarea) în funcţie a cărora este prevăzută de normele Constituţiei, nu constituie o violare a art.20 din Constituţie.

Art.20 din Constituţie garantează accesul la justiţie pentru „satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente". Ca şi în pct.6 din Convenţia Europeană, textul citat garantează prioritar şi fără echivoc accesul la justiţie. Însă, Constituţia nu statuează dreptul nelimitat de a alege instanţa competentă, aceasta fiind stabilită de legea fiecărui stat, inclusiv pentru exercitarea căilor de atac. Curtea consideră că noţiunea „instanţă judecătorească competentă" este lipsită de ambiguitate. Prin această noţiune, fiind raportată la art.114 şi 116 din Constituţie şi avîndu-se în vedere interpretarea art.114 din Constituţie, dată de Curtea Constituţională la 23 iunie 1997, se înţelege instanţa care are atribuţia sau autoritatea legală de a soluţiona cauze. E de menţionat că această noţiune comportă cîteva conotaţii: instanţa trebuie să fie stabilită prin lege, atît sub aspect formal, cît şi sub aspect material, nu este absolut necesar ca această instanţă să facă parte dintr-o ordine ierarhică proprie; ea trebuie, însă, să îndeplinească o funcţie jurisdicţională, în limitele atribuite de lege. Potrivit art.115 alin.(4) din Constituţie, organizarea instanţelor judecătoreşti, competenţa acestora şi procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică.

Astfel, Curtea Constituţională a constatat că determinarea „instanţei judecătoreşti competente", locul acesteia în ierarhia instanţelor judecătoreşti, gradul de jurisdicţie şi aplicarea căilor de atac, stabilirea categoriilor de cauze ce ţin (sau ce nu ţin) de competenţa acestora sînt prerogative exclusive ale legiuitorului.

În sesizare, Curtea Supremă de Justiţie a insistat asupra accesului la justiţie în instanţele de drept comun al persoanelor oficiale de stat numite (eliberate) în funcţie în baza actelor Parlamentului, preşedintelui Republicii Moldova şi Guvernului. În legătură cu aceasta, Curtea Constituţioală a accentuat că, potrivit art.135 alin.(1) lit.a) din Constituţie, Curtea Constituţională este unica autoritate abilitată să exercite controlul constituţionalităţii legilor, hotărîrilor, regulamentelor Parlamentului, decretelor preşedintelui Republicii Moldova, hotărîrilor şi dispoziţiilor Guvernului.

Deci, Constituţia – aşezămînt fundamentat şi esenţialmente juridic – în articolul luat în dezbatere se referă la totalitatea actelor, indeferent de natura lor juridică (normative sau individuale), emise de Parlament, preşedintele Republicii Moldova şi Guvern în exercitarea atribuţiilor lor.

Curtea Constituţională a apreciat că instanţele judecătoreşti, examinînd litigiile de muncă bazate pe actele sus-menţionate, vor soluţiona, implicit, problema constituţionalităţii lor, necorelîndu-şi competenţele cu exigenţele art.134 alin.(1) lit.a) din Constituţie.

În ceea ce priveşte necesitatea enumerării în Codul de procedură civilă, nu numai a categoriilor de cauze care sînt de competenţa instanţelor judecătoreşti, dar şi a celor în legătură cu care accesul la justiţie este limitat, a competenţelor instanţelor judecătoreşti în vederea aplicării art.20 din Constituţie privind apărarea drepturilor şi libertăţilor omului, precum şi a categoriilor de cetăţeni ai Republicii Moldova pentru care accesul la justiţie poate fi limitat, Curtea Constituţională a menţionat că stabilirea competenţei instanţelor judecătoreşti, a procedurii de examinare a litigiilor, precum şi a căilor de atac face obiectul unor legi organice şi constituie competenţa exclusivă a Parlamentului.

Ulterior, la 09.07.2001, Curtea Constituţională a adoptat o hotărîre de revizuire a celei adoptate la 28.05.1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituţia Republicii Moldova". Aceasta a fost posibil datorită următoarelor motive:

Constituţia Republicii Moldova prevede, printre drepturile şi libertăţile fundamentale ale cetăţenilor, şi dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică. Astfel, art.53 alin.(1) din Constituţie statuează: „Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei".

În dezvoltarea acestor dispoziţii constituţionale, la 10 februarie 2000, Parlamentul a adoptat Legea contenciosului administrativ. Potrivit art.1 din Legea nr.793-XIV, contenciosul administrtiv, ca instituţie juridică, are drept scop contracararea abuzurilor şi exceselor de putere ale autorităţilor publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activităţii autorităţilor publice, asigurarea ordinii de drept, astfel încît orice persoană ce se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, să se poată adresa instanţei de contencios administrativ competente şi să obţină anularea actului, recunoaşterea dreptului pretins şi repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Obiect al acţiunii în contenciosul administrativ, aşa cum rezultă din art.3 alin.(1) al legii precitate, îl constituie actele administrative, cu caracter normativ şi individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terţ, emise de autorităţile publice şi autorităţile asimilate acestora în sensul prezentei legi, subdiviziunile autorităţilor publice şi funcţionarii din structurile acestora.

Curtea Constituţională a relevat că, adoptînd Legea contenciosului administrativ şi instituind procedura jurisdicţiei de contencios administrativ, legislatorul a realizat dispoziţiile constituţionale din art.72 alin.(3) lit.e) privind reglementarea prin lege organică a contenciosului administrativ. Or, potrivit art.60 din Constituţie, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova şi unica autoritate legislativă a statului, adoptarea legilor fiind una din atribuţiile sale de bază.

Avînd în vedere cadrul legal ce reglementează activitatea Curţii Constituţionale şi practica de jurisdicţie constituţională, Curtea a reiterat că pot fi supuse controlului constituţionalităţii actele care prin trăsăturile lor specifice (adoptate sau emise de o autoritate publică, caracter coercitiv, general şi obligatoriu) sînt acte normative. Actele administrative cu caracter individual, emise de o autoritate publică în exerciţiul atribuţiilor prevăzute expres de normele constituţionale sau legislative, fiind acte juridice care nu conţin norme de drept , reprezentînd norme de drept cu caracter personal, cu efecte juridice unice, aplicabile doar unui singur caz şi, prin urmare, neobligatorii publicului general, nu pot face obiect al controlului constituţionalităţii la sesizarea subiecţilor abilitaţi cu acest drept, însă ele pot fi supuse controlului legalităţii de către instanţa judecătorească în condiţiile legii.

Prin urmare, Curtea a relevat că pot fi supuse controlului constituţionalităţii doar actele enumerate în art.135 alin.(1), lit.a) din Legea Supremă, care au caracter normativ.

Ulterior, la 16.04.2010, Curtea Constituţională a adoptat o nouă hotărîre prin care a fost revizuită hotărîrea Curţii Constituţionale nr.16 din 09.07.1998.

Necesitatea reviziurii Hotărîrii nr.16 din 28.05.1998 are la bază două argumente importante. Primul argument, de ordin intern, rezidă în faptul că atît în legislaţia Republicii Moldova, cît şi în jurisprudenţa Curţii Constituţionale a statului nostru există mai multe incertitudini privind accesul la justiţie al persoanelor oficiale exponente ale unui interes politic sau public deosebit. Al doilea argument, de ordin extern, constă în posibilele contradicţii între jurisprudenţa Curţii Constituţionale a Republicii Moldova şi jurisprudenţa CtEDO ca urmare a modificărilor survenite în ultimii ani în jurisprudenţa acesteia.

Astfel, prin legea nr.726-XV din 07.12.2001, Parlamentul a modificat art.4 din Legea contenciosului administrativ, exceptînd de la controlul judecătoresc în cadrul contenciosului administrativ actele privind funcţiile şi persoanele oficiale, pe care anterior Curtea Constituţională le-a exclus de la controlul de constituţionalitate. Prin urmare, au fost exceptate de la orice formă de control „actele exclusiv politice ale Parlamentului, preşedintelui Republicii Moldova şi Guvernului, precum şi actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, de preşedintele Republicii Moldova şi de Guvern în exerciţiul atribuţiilor prevăzute expres de normele constituţionale sau legislative, ce ţin de alegerea, numirea şi destituirea din funcţiile publice a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit".

Norma respectivă, fiind contestată, a fost recunoscută constituţională prin Hotărîrea nr.46 din 21.11.2002. Atît această hotărîre, cît şi Hotărîrea nr.39 din 09.07.2001 privind revizuirea Hotărîrii nr.16 din 28.05.1998 au fost influenţate de decizia CtEDO în cauza Pellegrin contra Franţei din 08.12.1999, prin care CtEDO a exclus de sub incidenţa art.6.1 al Convenţiei Europene „doar litigiile angajaţilor din sectorul public, serviciul cărora se caracterizează prin activităţi specifice administraţiei publice, în măsura în care aceasta acţionează în calitate de autoritate publică responsabilă de protecţia intereselor generale ale Statului sau ale altor instituţii publice".

În perioada ce a urmat după adoptarea, de către Curtea Constituţională a Republicii Moldova, a Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001, CtEDO şi-a modificat jurisprudenţa expusă în cauza Pellegrin contra Franţei. Astfel, la 19.04.2007, în Hotărîrea asupra cauzei Vilho Eskelinen ş.a. contra Finlandei, examinată direct de Camera Mare, CtEDO a recunoscut următoarele: „Pentru ca un stat pîrît să poată invoca în faţa Curţii statutul de funcţionar al unui reclamant, în vederea neaplicării protecţiei oferite de articolul 6, sînt necesare două condiţii. În primul rînd, dreptul intern al statului vizat trebuie să excludă în mod expres accesul la o instanţă cu referire la postul sau categoria salariaţilor în cauză. În al doilea rînd, această derogare trebuie să aibă drept bază motive obiective, legate de interesul Statului.

Deci, luînd în considerare cursul coerent, interdependent şi sincronic al jurisprudenţei Curţii Constituţionale a Republicii Moldova faţă de jurisprudenţa CtEDO, a fost logică adoptarea hotărîrii respective.

Această hotărîre privind modificarea jurisprudenţei Curţii Constituţionale nu vizează toate actele administrative referitoare la persoanele oficiale exponente ale unui interes politic sau public deosebit, ci doar cele referitoare la un anumit cerc de persoane, concretizarea cărora este necesar a fi efectuată de către Parlament.

Curtea Constituţională a menţionat că persoanele oficiale exponente ale unui interes politic sau public deosebit sînt antrenate în raporturi speciale de muncă, ce decurg atît din normele generale ale legislaţiei muncii, cît şi din legislaţia care reglementează statutul acestor persoane. În legătură cu acest fapt, Curtea Constituţională a considerat necesar a se exclude din pct.1 alin.(3) al dispozitivului Hotărîrii nr.16 din 28.05.1998 în redacţia Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001 sintagma „care nu comportă un litigiu de muncă".

După statutul juridic al funcţiilor deţinute şi garanţiile necesare pentru exercitarea atribuţiilor de serviciu, persoanele oficiale exponente ale unui interes public sau politic deosebit se divizează în două categorii: 1) persoane oficiale exponente ale unui interes politic deosebit şi 2) persoane oficiale exponente ale unui interes public deosebit. În prima categorie se includ persoanele ce deţin funcţii politice în cadrul instituţiilor politice, care sînt eminamente persoane politice şi care în exercitarea atribuţiior trebuie să mani-

Republica Moldova este în aşteptarea celui de-al doilea raport de progres al Comisiei Europene privind liberalizarea regimului de vize

Succesul demersului de liberalizare a regimului de vize cu UE depinde de efortul autorităţilor, care sînt direct responsabile de elaborarea politicilor, legislaţiei şi implementarea efectivă a reformelor prevăzute de Planul de Acţiuni.

Implementarea Planului de Acţiuni RM-UE privind liberalizarea regimului de vize are la bază două hotărîri de Guvern: Programul Naţional de Implementare a Planului de Acţiuni privind liberalizarea regimului de vize (martie 2011) şi Măsurile Adiţionale ale Programului Naţional de implementare a Planului de Acţiuni privind liberalizarea regimului de vize (februarie 2012).



De menţionat că a fost creat şi un grup de lucru privind coordonarea procesului de liberalizare a regimului de vize cu Uniunea Europeană, care se reuneşte frecvent, iar discuţiile vizează în mod special reforma cadrului instituţional. Astfel, recent, Grupul de lucru pe Vize, Frontiere, Transnistria al Convenţiei Naţionale pentru Integrarea Europeană a prezentat în cadrul unei mese rotunde concluziile sale referitoare la procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. La eveniment au participat reprezentanţi ai Ministerului Afacerilor Externe şi Integrării Europene, experţi independenţi, reprezentanţi din Transnistria, potrivit unui comunicat al IDIS „Viitorul".

În context, şefa Direcţiei Cooperare Politică cu UE a MAEIE, Daniela Morari, consideră că cele 11 monitorizări ale gradului de îndeplinire a Planului de Acţiuni, desfăşurate de Comisia Europeană în vederea pregătirii unui raport de progres pentru Republica Moldova au fost extrem de complexe şi vor permite o evaluare obiectivă a felului în care Moldova îşi îndeplineşte angajamentele în cadrul Dialogului privind liberalizarea regimului de vize în luna iunie 2013.

Totodată, Eugen Revenco, expert al Asociaţiei pentru Politică Externă a recomandat ca aceste discuţii să se poarte şi într-un cadru informal mai extins. El consideră că politicienii şi experţii moldoveni se axează prea mult pe dată şi mai puţin pe proces care, de fapt, este mai important. În viziunea expertului APE, vizita lui José Manuel Barroso a fost un moment în care s-a putut vedea unde ne aflăm în cadrul acestor negocieri. În acelaşi timp, Eugen Revenco remarcă şi existenţa anumitor întîrzieri din partea Uniunii Europene, în special cele legate de acordarea ajutorului instituţional care uneori vine atunci cînd reforma instituţiei este practic finalizată.

Şi reprezentanţii din Transnistria au avut de subliniat că negocierile dintre Chişinău şi Tiraspol ar putea fi influenţate de liberalizarea regimului de vize. „Procesul de liberalizare a regimului de vize va avea un impact asupra procesului de negocieri şi acest impact va trebui să fie luat în calcul. În acelaşi timp, liberalizarea regimului de vize nu poate să nu-i afecteze pe cetăţenii ruşi sau ucraineni din Transnistria" a declarat Vladimir Iastrebceak, expert independent din Transnistria, fost negociator şef din partea malului stîng al Nistrului. În opinia expertului, negocierile dintre Chişinău şi Tiraspol ar avea de cîştigat de pe urma liberalizării regimului de vize, dar procesul comportă şi anumite riscuri în cazul în care Chişinăul va încerca să tragă o frontieră între cele două maluri.

Fiind prezent la evenimentul în cauză, Csaba Toro, cercetător în cadrul Institutului pentru Afaceri Internaţionale din Ungaria, a specificat că „liberalizarea regimului de vize este primul pas în calea circulaţiei libere, după care vine un alt set de cerinţe pe care trebuie să le îndeplinim". Expertul consideră că din partea Republicii Moldova se aşteaptă respectarea unor cerinţe mai stricte decît în cazul statelor integrate anterior în UE, după cum v-am informat în numărul anterior al publicaţiei noastre. Toate realizările Moldovei, precum cele din sistemul legislativ sau administrativ sînt foarte importante, şi Uniunea Europeană a recunoscut că aceste reforme au fost realizate cu succes. „Faptul că sînteţi în a doua fază demonstrează că aceste îmbunătăţiri nu sînt doar pe foaie" consideră expertul ungar.

Amintim că pe lîngă Grupul de lucru pe Vize, Frontiere, Transnistria, Convenţia Naţională pentru Integrare Europeană mai include altele trei: Agricultură; Dezvoltare regională, Comerţ, Servicii, Concurenţă. Mecanismul de adoptare a deciziilor este similar şi şi-a demonstrat deja eficienţa în Republica Slovacă, Serbia şi Macedonia. Un asemenea proiect este desfăşurat şi în Ucraina.

Activitatea are loc în cadrul Proiectelor „Construirea încrederii între ambele maluri ale rîului Nistru – pregătirea profesională a experţilor în politici publice" şi „Convenţia Naţională pentru Integrarea Europeană", implementat de Institutul pentru Dezvoltare şi Iniţiative Sociale „Viitorul", Asociaţia pentru Politică Externă şi Centrul Analitic Independent „Expert-Grup", cu susţinerea financiară a Fondului Visegrad şi Fundaţiei Hanns Seidel, în parteneriat cu Common Home. Scopul iniţiativei este de a stimula dezbateri ample şi de a formula recomandări pentru structurile guvernamentale, cu participarea societăţii civile, în vederea adoptării şi implementării acquis-ului comunitar în Republica Moldova.

Cor. DREPTUL

Descentralizarea Republicii Moldova între reglementări şi reforme

Reformele de descentralizare a Republicii Moldova – acesta a fost subiectul de discuţie al cursului susţinut de directorul executiv al IDIS „Viitorul", Liubomir Chiriac, în cadrul Şcolii de Liderism Politic, care a întrunit mai mulţi tineri.

Potrivit unui comunicat al IDIS „Viitorul", participanţii au discutat despre componenţa administrativă a ţării, atribuţiile administraţiei publice locale, reglementările autonomiei locale etc.

Tinerii au analizat semnificaţiile conceptului de descentralizare şi cel de desconcentrare, au stabilit aspectele caracteristice sectorului public, al celui privat şi neguvernamental, precizînd astfel că în viziunea sectorului public, comunitatea pe care o reprezintă e o sursă importantă de investiţii, iar societatea civilă e cea care asigură procesul de comunicare dintre comunitate şi autorităţile locale.

În context, Libomir Chiriac a subliniat că „de la Declaraţia de independenţă a Republicii Moldova şi pînă în prezent au fost depuse eforturi de reformare a sistemului administraţiei publice locale, însă aceste eforturi au fost diminuate de lipsa unei viziuni strategice clare asupra obiectivelor pe termen lung; instabilitate politică şi administrativă a administraţiei centrale; situaţiei economice precare atît la nivel naţional cît şi a unităţilor administrative teritoriale".

Precizăm că Şcoala de Liderism Politic este un proiect implementat de IDIS „Viitorul" cu suportul financiar al Fundaţiei Hanns-Seidel şi are drept scop instruirea politică a tinerilor lideri din Republica Moldova, fiind o continuare a programului „Advanced Political Learning and European Leadership for Highly Motivated Young Leaders in Moldova" implementat în 2006-2007, 2008 şi 2011-2012.

Prima ediţie a şcolii a fost lansată în 2006 cu 25 de participanţi. În prezent, şcoala se află la cea de-a patra ediţie şi pînă la moment a instruit peste100 de tineri.

Cor. DREPTUL

---

feste loialitate şi consecvenţă pentru realizarea scopurilor politice. Astfel, prim-ministrul, miniştrii (alte funcţii şi persoane) trebuie să dea dovadă de consecvenţă, loialitate şi ataşament politic faţă de programul de guvernare, pentru îndeplinirea căruia au fost învestiţi în funcţie respective. Afirmaţia este valabilă şi pentru deputaţi care ocupă funcţii de conducere în structurile organizatorice ale Parlamentului. Realizînd obiectivele de edificare a unei societăţi democratice, statul poate limita căile de protecţie a drepturilor speciale de muncă ale acestor persoane în instanţele judecătoreşti.

Curtea Constituţională şi-a menţinut practica de exceptare de la controlul de constituţionalitate a actelor administrative cu caracter individual emise de Parlament, de preşedintele Republicii Moldova şi de Guvern în exerciţiul atribuţiilor prevăzute expres de normele constituţionale sau legislative, ce ţin de alegerea, numirea şi destituirea din funcţiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit.

Astfel, Curtea a considerat necesar de a exclude din pct.1 alin.(2) al dispozitivului Hotărîrii nr.16 din 28.05.1998 cuvîntul „şi public".

Dacă pentru această categorie de persoane accesul la justiţie, în funcţie de caz, poate fi limitat, a doua categorie de persoane oficiale, în special cele numite pentru durata mandatului, necesită un anumit grad de independenţă. În scopul îndeplinirii cu bună-credinţă a funcţiilor publice şi exercitării depline a mandatului pentru care au fost alese sau numite, în cazul în care apare un litigiu de muncă, aceste persoane trebuie să se bucure de garanţiile unui proces echitabil. Astfel, judecătorii Curţii Constituţionale, judecătorii Curţii Supreme de Justiţie, procurorul general, membrii CEC şi alte persoane nu pot fi supuse aceluiaşi tratament precum persoanele politice. Aceste persoane nu pot fi demise pînă la expirarea mandatului pentru lipsă de loialitate sau pierderea încrederii din partea grupurilor politice care le-au propus sau le-au numit. Dimpotrivă, de la aceste persoane se cere maximă independenţă şi respectarea tuturor rigorilor legalităţii şi imparţialităţii în exercitarea atribuţiilor. Termenul mandatului exercitat de ei nu poate fi redus pentru motivele subiective menţionate.

Aşadar, Curtea Constituţională şi-a revăzut practica anterioară în scopul admiterii spre examinare a sesizărilor privind actele administrative cu caracter individual emise de Parlament, de preşedintele Republicii Moldova şi de Guvern în exerciţiul atribuţiilor prevăzute expres de normele constituţionale sau legislative, ce ţin de alegerea, numirea şi destituirea din funcţii publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit. Pînă la adoptarea de către Parlament a cadrului legal pertinent, Curtea Constituţională va decide cu discernămînt în cazurile privind funcţiile oficiale cu caracter public deosebit.

În cazul actelor administrative cu caracter individual este necesar să se ţină cont şi de un alt aspect: cel al problemelor de drept ce urmează a fi examinate de Curtea Constituţională pentru a respecta rigorile art.31 din Legea cu privire la Curtea Constituţională. Constituţionalitatea şi, respectiv, legalitatea unui act au la bază 2 componente: formală, care ţine de procedura adoptării şi forma actului, şi materială (de fond), care ţine de materia sau conţinutul reglementărilor.

Curtea Constituţională a apreciat că actele administrative cu caracter individual emise de Parlament, preşedintele Republicii Moldova şi Guvern în exerciţiul atribuţiilor prevăzute expres de normele constituţionale sau legislative, ce ţin de alegerea, numirea şi destituirea din funcţiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, pot face obiect al controlului constituţionalităţii la sesizarea subiecţilor abilitaţi cu acest drept, dar trebuie să fie examinate numai în aspect formal, prin stabilirea competenţei autorităţii publice centrale de a emite actul individual şi respectării procedurii de adoptare, fără să fie examinate circumstanţele de fapt ale cauzei.

Ulterior, la 21 mai 2010, Parlamentul a adoptat Legea nr.95 – „Pentru modificarea şi completarea unor acte legislative". Prin modificările aduse Legii cu privire la Curtea Constituţională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 şi Codul jurisdicţiei constituţionale nr.502-XIII din 16 iunie 1995, au fost exceptate de la controlul constituţionalităţii hotărîrile Parlamentului, decretele preşedintelui Republicii Moldova şi hotărîrile Guvernului cu character individual. De asemenea, art.4 lit.a) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 a fost expus într-o nouă redacţie, după cum urmează: „a) actele exclusiv politice ale Parlamentului, preşedintelui Republicii Moldova şi Guvernului, precum şi actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, de preşedintele Republicii Moldova şi de Guvern în exerciţiul atribuţiilor prevăzute expres de normele constituţionale sau legislative, ce ţin de alegerea, numirea şi destituirea din funcţiile publice cu responsabilităţi de protecţie a intereselor generale ale statului sau ale instituţiilor publice a persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, conform listei prezentate în anexă, parte integrantă a prezentei legi".

În acest sens, fiind sesizată, Curtea Constituţională, la 21 decembrie 2010, a adoptat Hotărîrea nr.29 privind controlul constituţionalităţii Legii indicate mai sus.

Astfel, în urma controlului constituţionalităţii efectuat, Curtea Constituţională a conchis că dispoziţiile art.31 alin.(4) din Legea cu privire la Curtea Constituţională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 şi art.4 alin.(4) din Codul jurisdicţiei constituţionale nr.502-XIII din 16 iunie 1995 sînt neconstituţionale, iar actele cu caracter individual, emise de Parlament, de preşedintele Republicii Moldova şi de Guvern, cu referire la persoanele oficiale exponente ale unui interes public deosebit, alese sau numite pe durata mandatului, şi anume: preşedintele, vicepreşedintele, judecătorul instanţei judecătoreşti, judecătorul Curţii Constituţionale, preşedintele, membrul Consiliului Superior al Magistraturii, preşedintele, membrul Curţii de Conturi, procurorul general, prim-adjunctul procurorului general, adjunctul procurorului general, guvernatorul, prim-viceguvernatorul, viceguvernatorul Băncii Naţionale a Moldovei, preşedintele, membrul Consiliului Coordonator al Audiovizualului, preşedintele, vicepreşedintele, secretarul, membrul Comisiei Electorale Centrale, directorul general, directorul, directorul general adjunct, directorul adjunct al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Energetică, al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei, al Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Concurenţei, al Centrului Naţional pentru Protecţia Datelor cu Caracter Personal, preşedintele, vicepreşedintele, membrul Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare, directorul Centrului pentru Drepturile Omului, avocatul parlamentar – pot face obiect al controlului constituţionalităţii sub aspectul formei şi procedurii de adoptare.

Sergiu STRATAN,
audient al Institutului Naţional al Justiţiei

La solicitarea cititorilor

Modul de stabilire şi plată a ajutorului de deces

Regulamentul privind modul de stabilire şi plată a ajutorului de deces, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1442 din 19.12.2006 determină condiţiile, modul de acordare şi plată a ajutorului de deces, stabilit de organele teritoriale ale Casei Naţionale de Asigurări Sociale. Regulamentul menţionat se referă la următoarele aspecte privind acordarea ajutorului de deces. Ajutorul de deces constituie o prestaţie unică ce se acordă în scopul susţinerii financiare a familiei decedatului sau a persoanei care a suportat cheltuielile ocazionate de deces. Ajutorul de deces nu se acordă în cazul în care persoana a fost declarată decedată prin hotărîrea instanţei de judecată. În sensul cerinţelor Regulamentului, în categoria de membru de familie se includ:

a) soţul (soţia);

b) părinţii;

c) copiii în vîrstă de pînă la 18 ani (inclusiv cei care au fost născuţi morţi) sau, dacă îşi făceau studiile la secţia cu frecvenţă la zi la o instituţie de învăţămînt - pînă la absolvire, însă pînă la atingerea vîrstei de 23 de ani, precum şi copiii inapţi pentru muncă, indiferent de vîrstă, dacă şi-au pierdut capacitatea de muncă pînă la atingerea vîrstelor menţionate.

De dreptul la acordarea ajutorului de deces beneficiază unul dintre membrii familiei persoanei decedate, tutorele sau curatorul acesteia. În cazul în care cheltuielile ocazionate de deces au fost suportate de către o persoană, alta decît una din cele menţionate mai sus, ajutorul de deces se stabileşte şi se plăteşte acesteia. Persoanele specificate beneficiază de dreptul la acordarea ajutorului de deces, indiferent de faptul dacă sînt sau nu cetăţeni ai Republicii Moldova, precum şi de faptul dacă au sau nu au domiciliul în Republica Moldova. În cazul în care acordurile (convenţiile) internaţionale la care Republica Moldova este parte stabilesc alte dispoziţii decît cele prevăzute în prezentul Regulament, se aplică dispoziţiile acestor acorduri (convenţii).

Ajutorul de deces se acordă persoanelor specificate mai sus, în cazul decesului persoanelor cu domiciliul în Republica Moldova:

a) asiguraţilor în sistemul public de asigurări sociale, indiferent de durata stagiului de cotizare realizat, şi şomerilor cu drept la ajutor de şomaj;

b) pensionarilor, beneficiari de pensie stabilită în sistemul public de asigurări sociale;

c) persoanelor care nu au statut de asigurat, dar care au realizat un stagiu de cotizare de cel puţin 3 ani;

d) membrilor familiei care au fost întreţinute de persoanele specificate la lit. a), c) şi care nu au drept la ajutor în sistemul de asigurări sociale.

Ajutorul de deces se acordă în cazul decesului persoanei neasigurate cu condiţia că niciunul dintre membrii familiei, tutorele sau curatorul acesteia nu are dreptul la ajutor de deces în sistemul public de asigurări sociale pentru persoana decedată. În cazul decesului a două sau mai multe persoane, ajutorul de deces se acordă pentru fiecare persoană decedată. Dreptul la ajutor de deces se constituie de casa teritorială de asigurări sociale din raza domiciliului persoanei decedate prin decizia de acordare a conducătorului organului respectiv. Ajutorul de deces se stabileşte în baza cererii depuse urmînd a fi însoţită de următoarele documente:

a) actul de identitate al beneficiarului (în original şi în copie). În cazul lipsei acestuia, identitatea poate fi confirmată printr-un alt act, inclusiv cel de uz temporar, eliberat de organele competente ale statului;

b) adeverinţa de deces eliberată de oficiul stării civile (în original, f-25);

c) certificatul de deces (în copie).

Alte persoane decît rude, tutore şi curator, pe lîngă documentele menţionate, mai depun şi actele ce confirmă cheltuielile ocazionate de deces.

În cazul naşterii unui copil mort, ajutorul de deces se acordă în baza cererii depuse, însoţită de următoarele documente:

a) actul de identitate al beneficiarului (în original şi în copie). În lipsa acestuia, identitatea poate fi confirmată printr-un alt act, inclusiv de uz temporar, eliberat de organele competente ale statului;

b) certificatul ce confirmă naşterea copilului mort, eliberat de instituţia medicală;

c) actele ce confirmă cheltuielile ocazionate de deces.

Cererea pentru acordarea ajutorului de deces se înregistrează de casa teritorială la locul permanent de trai al decedatului, la data prezentării tuturor actelor necesare.

Ajutorul de deces se acordă în sumă fixă. Cuantumul ajutorului de deces, în cazul persoanelor asigurate, se stabileşte anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat. Cuantumul ajutorului de deces în cazul persoanelor neasigurate constituie 900 de lei. Cuantumul ajutorului de deces, în cazul decesului beneficiarilor de pensii de invaliditate, stabilite militarilor în termen, conform Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, este egal cu suma a două pensii de care a beneficiat persoana decedată, însă nu mai puţin de 900 de lei.

În cazul în care beneficiarul de pensie de invaliditate, stabilită militarului în termen conform Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, a avut sau nu statut de persoană asigurată, însă a realizat un stagiu de cotizare de cel puţin 3 ani, ajutorul de deces se stabileşte în cuantumul prevăzut la alineatul întîi al punctului 14 sau la alineatul întîi al prezentului punct.

Ajutorul de deces se plăteşte beneficiarilor în numerar, în termen de 3 zile lucrătoare de la data la care a fost înregistrată cererea pentru acordarea acestuia. Plata ajutorului de deces, în cazul persoanelor asigurate, se efectuează din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, iar în cazul persoanelor neasigurate - din mijloacele bugetului de stat. Ajutorul de deces se plăteşte prin intermediul instituţiilor prevăzute în legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv, care au încheiat contract cu Casa Naţională. Ajutorul de deces poate fi solicitat pe baza actelor justificative în termen de 12 luni calendaristice de la data decesului. Odată stabilit, dar neîncasat la timp, ajutorul se plăteşte retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani calendaristici de la data înregistrării cererii pentru acordarea ajutorului de deces. Suma neachitată la timp din vina organului care stabileşte sau plăteşte ajutorul de deces se achită fără nicio limitare în termen. Ajutorul de deces se plăteşte în cuantumul stabilit de legislaţie la data eliberării adeverinţei de deces. În cazul confirmării dreptului la ajutor de deces, casa teritorială emite dispoziţia de plată a ajutorului în trei exemplare. Casa teritorială eliberează persoanelor care au dreptul la ajutorul de deces, două exemplare ale dispoziţiei de plată, iar al treilea exemplar se anexează la dosar.

Beneficiarul prezintă dispoziţia de plată în două exemplare, eliberată de casa teritorială, la filiala instituţiei de la ultimul domiciliu al decedatului, care efectuează plata ajutorului de deces. În baza dispoziţiei de plată prezentate, instituţia efectuează plata sumei indicate în ea. Un exemplar al dispoziţiei rămîne la filiala instituţiei, iar al doilea exemplar, cu menţiunile respective, se înmînează beneficiarului.

Avocatul dvs. la domiciliu



La întrebări răspunde juristul **Vitalie MODRÎNGĂ**

În perioada în care întreprinderea nu activează, nu sîntem remuneraţi, de aceea vreau să ştiu dacă bneficiază salariaţii în perioada şomajului tehnic de anumite remunerări, macar pentru a ne menţine existenţa.

Lidia Verejan, r-n Orhei

Conform art.80 alin.(4) din Codul muncii, în perioada şomajului tehnic, salariaţii beneficiază de o indemnizaţie ce nu poate fi mai mică de 75 la sută din salariul lor de bază, cu excepţia cazurilor de suspendare a contractului individual de muncă conform art.77 lit.c) din acelaşi cod.

Ce pot face dacă la angajare n-a fost încheiat un contract de muncă, lucrul acesta fiind foarte des aplicat de către angajatori?

Valentin Urzica, r-n Orhei

Potrivit articolului 58 alineatul (1) din Codul muncii, contractul individual de muncă se încheie în formă scrisă. Propunerea angajatorului privind perfectarea contractului individual de muncă în formă scrisă se aduce la cunoştinţa salariatului, sub semnătură, prin ordinul (dispoziţia, decizia, hotărîrea) angajatorului.

Propunerea salariatului privind perfectarea contractului individual de muncă în formă scrisă se aduce la cunoştinţa angajatorului prin depunerea şi înregistrarea cererii lui scrise. Refuzul motivat al uneia dintre părţi privind perfectarea contractului individual de muncă în formă scrisă se comunică celeilalte părţi prin răspunsul său scris în decurs de 5 zile lucrătoare.

Conform alineatului (3) din acelaşi articol, în cazul în care contractul individual de muncă nu a fost perfectat în formă scrisă, acesta este considerat a fi încheiat pe o durată nedeterminată şi îşi produce efectele din ziua în care salariatul a fost admis la muncă de către angajator sau de către o altă persoană cu funcţie de răspundere din unitate, abilitată cu angajarea personalului. Conform normei legale în cauză, salariatul urmează să dovedească faptul admiterii la muncă, perfectarea contractului individual de muncă în forma scrisă urmînd să fie efectuată de angajator ulterior, în mod obligatoriu.

Totodată, în baza alineatului (4), angajatorul este obligat să perfecteze contractul individual de muncă conform prevederilor Codului muncii, în baza procesului verbal de control al inspectorului de muncă, dacă la momentul angajării n-a fost respectată forma scrisă corespunzătoare.

Citaţii în judecată

Curtea de Apel Chişinău, solicită prezentarea reprezentanţilor: SRL „Malitransexped" (şos. Hînceşti, nr. 142, apt. 1, mun. Chişinău), SRL „Lacris Plus" (str. Ion Nistor, nr. 53, mun. Chişinău), SA „Centru de Comerţ" (bdul Moscovei. nr. 8, of. 5, mun. Chişinău), SRL „El Trans BV" (bdul Dacia, nr. 49/1, mun. Chişinău), CNA (bdul Ştefan cel Mare, nr. 198, mun. Chişinău), pentru data de 21 mai 2013, ora 15.00, la şedinţa de judecată în incinta Curţii de Apel Chişinău (mun. Chişinău, str. Teilor, nr. 4, sala nr. 8), unde va avea loc examinarea cauzei civile nr. 2a-694/13, la cererea de chemare în judecată depusă de: SRL „Beky Danca" şi SRL „Transjim Com" către: SA „Centrul de Comerţ", SRL „Malitransexped", SRL „Lacris Plus", SRL „El Trans BV", Biroul Vamal Chişinău şi Centrul Naţional Anticorupţie privind repararea prejudiciului cauzat.

Judecătorul Curţii de Apel E. Fistican

♦♦♦

Judecătoria Centru mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Toporaş Vladimir Ivan, pentru data de 22 aprilie 2013, ora 10.30, la şedinţa de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 46), unde va avea loc examinarea cauzei civile la acţiunea: Orîndaş Dina, Orîndaş Zinaida, Prisăcaru Ion către: Moldovanu (Toporaş) Vladimir privind declararea nulă a contractului.

Judecător V. Efros

♦♦♦

Judecătoria Centru mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Iordanov Stepan, pentru data de 24 aprilie 2013, ora 8.45, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 218, et. 2) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Corjan Călin privind încasarea datoriei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Liliana Andriaş

Judecătoria Centru mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Urecheanu Mihail, pentru data de 24 aprilie 2013, ora 10.45, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 204) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Urecheanu Valentina.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător S. Namaşco

♦♦♦

Judecătoria Centru mun. Chişinău solicită prezentarea reprezentantului SC „Proacvacom" SRL, pentru data de 7 mai 2013, ora 15.00, la şedinţa de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 56) în calitate de pîrît în cauza civilă la acţiunea SC „Prodplast" SRL privind neexecutarea obligaţiilor contractuale.

Judecător Lilia Vasilevici

♦♦♦

Judecătoria Centru mun. Chişinău solicită prezentarea reprezentantului SP „Solar Sistem" SRL, pentru data de 5 iunie 2013, ora 10.15, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 204) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Direcţia Generală pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător S. Namaşco

♦♦♦

Judecătoria Centru mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Izvoreanu Cristina, pentru data de 26 iunie 2013, ora 8.45, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 218, et. 2), unde va avea loc examinarea cererii înaintată de Globa Leonid.

Prezenţa este obligatorie cu actele de identitate. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Liliana Andriaş

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet-lor: Bahnari Nadejda, Bahnari Ghenadii, Bahnari Ivan, Bahnari Natalia, pentru data de 10 aprilie 2013, ora 8.30, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, str. Kiev nr. 3, bir. 31) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de ÎMGFL-21, cu participarea intervenientului accesoriu SA „Termocom" în procedura planului împotriva cetlor: Bahnari Nadejda, Bahnari Ghenadii, Bahnari Ivan, Bahnari Natalia privind încasarea datoriei.

Judecător Lilia Lupaşco

♦♦♦

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Vilchin Alexandru, pentru data de 11 aprilie 2013, ora 13.00, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, str. Kiev nr. 3, bir. 31) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de ÎMGFL-21, cu participarea intervenientului accesoriu SA „Termocom" în procedura planului împotriva lui Vilchin Alexandru privind încasarea datoriei.

Judecător Lilia Lupaşco

♦♦♦

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Elena Cepraga&C", or. Floreşti, str. Gării, nr. 58, pentru data de 15 aprilie 2013, ora 9.45, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 225, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripţie) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Romatim".

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iu. Ţurcan

♦♦♦

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Lupulenco Ion, pentru data de 17 aprilie 2013, ora 15.00, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 16) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Universitatea Agrară de Stat din Moldova privind încasarea datoriei.

Judecător E. Cobzac

♦♦♦

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Harcenco Andrei, pentru data de 18 aprilie 2013, ora 13.30, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 9), unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de Ilyenchenko Oleg privind încasarea datoriei.

Judecător Iurie Potînga

Citaţii în judecată

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Studionov Anatolie, str. Grădinilor, nr. 60, apt. 25, mun. Chişinău, pentru data de 22 aprilie 2013, ora 15.00, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, str. Kiev nr. 3, bir. 20) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-9645/12, intentată de CCL - 82 privind încasarea datoriei.

Judecător Gh. V. Bîrnaz

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Maxiviabil", pentru data de 23 aprilie 2013, ora 13.30, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, str. Kiev nr. 3, bir. 9) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Romatim" privind încasarea datoriei.

Judecător Iurie Potînga

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Pleşca Ruslan, mun. Chişinău, pentru data de 26 aprilie 2013, ora 11.00, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 221, et. 2) în calitate de pîrît la cererea cet. Fiodorova Svetlana, mun. Chişinău privind încasarea prejudiciului material şi moral, cauzat prin infracţiune.

Prezenţa cu referinţă este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Aurica Us

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Burlacu Artur, mun. Chişinău, str. Crîngului, nr. 12, apt. 26, pentru data de 15 mai 2013, ora 10.45, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 225, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripţie) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Burlacu Galina privind încasarea datoriei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iu. Ţurcan

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Bicherschi Nina Petru, a.n. 16.12.1956, mun. Chişinău, str. Albişoara, nr. 82/5, apt. 63, pentru data de 5 iunie 2013, ora 16.00, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 15) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de CCL - 142 privind încasarea datoriei.

Judecător V. Micu

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Condraşov Iurie, mun. Chişinău, str. Florilor, nr. 12/2, apt. 84, pentru data de 12 iunie 2013, ora 11.30, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 225, în incinta Judecătoriei Comerciale de Circumscripţie) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Luţa Sergiu.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iu. Ţurcan

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Popa Veronica, str. Pajurii, nr. 3, apt. 18, mun. Chişinău, pentru data de 27 iunie 2013, ora 13.00, la şedinţa de judecată (mun. Chişinău, str. Kiev nr. 3, bir. 20) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-9422/12, intentată de Popa M. privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Gh. V. Bîrnaz

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Pangal Grup" şi cet. Micşanschi Anatolie, pentru data de 15 aprilie 2013, ora 15.30, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 9) în calitate de pîrîţi, unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de SRL „Pro Vivast" privind încasarea datoriei.

Judecător V. Stratan

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Zabolotnîi Alexandr, mun. Chişinău, str. Independenţei, nr. 30, apt. 36, pentru data de 19 aprilie 2013, ora 9.00, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 8), unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de Zabolotnaia Natalia privind decăderea din drepturile părinteşti.

Judecător Virgiliu Buhnaci

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău anunţă examinarea cauzei la cererea cet. Clichici Valentina privind declararea lui Clichici Valentin Stepan, născut pe data de 21 februarie 1967 în satul Băcioi, cu ultimul domiciliu cunoscut în satul Băcioi, mun. Chişinău, decedat. Şedinţa de judecată va avea loc pe data de 22 aprilie 2013, ora 14.15, în bir. 6, str. N. Zelinski, nr. 13, mun. Chişinău.

Judecător Svetlana Garştea-Bria

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Gansinscaia Raisa, mun. Chişinău, str. Sarmizegetusa, nr. 96, apt. 51, pentru data de 23 aprilie 2013, ora 10.00, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 25), unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de ÎMGFL - 6 privind încasarea datoriei.

Judecător S. Teleucă

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cetlor: Afonina Svetlana, Afonin Valentin şi a reprezentantului SRL „Sofiana-Com", pentru data de 23 aprilie 2013, ora 12.00, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 9) în calitate de pîrîţi, unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de: BC „Comerţbank" SA privind exercitarea dreptului la ipotecă asupra bunului imobil.

Judecător V. Stratan

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Eni Iurie, domiciliat: mun. Chişinău, şos. Munceşti, nr. 240, apt. 37, pentru data de 16 mai 2013, ora 12.30, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 1„A"), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea cet. Amosova Ala privind decăderea din drepturile părinteşti.

Judecător Nicolae Şova

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Gheleţchii Alina Pantelimon, pentru data de 17 mai 2013, ora 10.30, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 1„A"), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea APLP 51/108, intervenient accesoriu SA „Termocom" privind încasarea datoriei.

Judecător Nicolae Şova

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Vasiliev Alexandru, pentru data de 21 mai 2013, ora 16.00, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 1„A"), unde va avea loc examinarea cauzei civile la cererea „Taxi Roz" SRL privind repararea prejudiciului.

Judecător Nicolae Şova

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Valdicris", pentru data de 22 aprilie 2013, ora 9.00, la şedinţa de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 301) în calitate de pîrît în cauza civilă la acţiunea ÎCS „Sanaveles" SRL privind încasarea datoriei.

Judecător Victor Burduh

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet-lor: Hîţu Constantin, Plămădeală Sergiu şi a reprezentantului SC „Proftehauto" SRL, pentru data de 15 mai 2013, ora 9.00, la şedinţa de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 307) în calitate de pîrîţi în cauza civilă la acţiunea lui Darii Aurel privind repararea prejudiciului.

Judecător Ina Dutca

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Dombrov Ion Anatolie, născut pe data de 26.05.1978, domiciliat: mun. Chişinău, str. Nicolae Milescu Spătaru, nr. 19, apt. 6, pentru data de 20 mai 2013, ora 8.30, la şedinţa de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 309) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea lui Potorac Victor Vasile privind încasarea datoriei.

Judecător Ion Bulhac

***

Judecătoria Donduşeni, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Pcela Andrian, pentru data de 19 aprilie 2013, ora 10.00, la şedinţa de judecată (or. Donduşeni, str. 31 August 1989, nr. 19, bir. 11) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Pcela Valentina privind desfacerea căsătoriei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Oxana Banari

***

Judecătoria Donduşeni, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Pastuh Serghei Vasile, a.n. 10.09.1977, domiciliat în or. Donduşeni, str. A. Donici, nr. 10, pentru data de 22 aprilie 2013, ora 8.30, la şedinţa de judecată (or. Donduşeni, str. 31 August 1989, nr. 19, bir. 5) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Pastuh Lilia privind încasarea forţată a pensiei alimentare pentru întreţinerea copiilor.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iurie Ţîmbalari

***

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Ştirbu Igor, cu ultimul domiciliu: r-n Orhei, satul Peresecina, str. Cosmonauţilor, nr. 41, pentru data de 24 aprilie 2013, ora 10.00, la şedinţa de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de „MICROSIF-AUTO" SRL privind încasarea prejudiciului material.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Tatiana Troianovschi

***

Judecătoria Drochia, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea obligatorie a cet. Conişescu Oleg, cu domiciliul: or. Drochia, str. Independenţei, nr. 36„A", apt. 17, pentru data de 24 aprilie 2013, ora 11.00, la şedinţa de judecată (or. Drochia, str. 31 August 1989, nr. 7, bir. 8) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de IMSIA „Moldasig" SA privind restituirea daunei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător L. Lupaşcu

***

Judecătoria Rîbniţa RM, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Luca Radu, cu ultimul domiciliu cunoscut: satul Buşeuca, Rezina, pentru data de 24 aprilie 2013, ora 11.00, la şedinţa de judecată (or. Rezina, str. Voluntarilor, nr. 3, sala de şedinţe nr. 2) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea SRL „Ruvela" privind încasarea datoriei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Tamara Anghel

***

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Guja Alla Fiodor, domiciliată: satul Mihuleni, Şoldăneşti, pentru data de 25 aprilie 2013, ora 9.30, la şedinţa de judecată (Orhei, str. V. Mahu, nr. 135, bir. 5) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Guja Oleg privind desfacerea căsătoriei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Sergiu Procopciuc

***

Judecătoria Drochia, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea obligatorie a cet. Ignat Grigorii, cu domiciliul: satul Pelinia, Drochia, pentru data de 24 aprilie 2013, ora 10.00, la şedinţa de judecată (or. Drochia, str. 31 August 1989, nr. 7, bir. 8) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Ignat Cristina privind încasarea pensiei alimentare.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător L. Lupaşcu

***

Judecătoria Drochia, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Ignat Grigorii Grigorii, cu domiciliul: satul Pelinia, Drochia, pentru data de 22 mai 2013, ora 13.30, la şedinţa de judecată (or. Drochia, str. 31 August 1989, nr. 7, bir. 1) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Ignat Cristina privind desfacerea căsătoriei şi stabilirea domiciliului copilului.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător V. Zaporojan

***

Judecătoria Drochia, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea obligatorie a cet. Bodrug Serghei Anatolie, cu domiciliul: satul Bursuceni, Sîngerei, pentru data de 26 aprilie 2013, ora 9.00, la şedinţa de judecată (or. Drochia, str. 31 August 1989, nr. 7, bir. 8) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Şveţ Veronica privind încasarea pensiei alimentare.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător L. Lupaşcu

***

Judecătoria Ialoveni solicită prezentarea cet. Ursu Veaceslav Ivan, a.n. 12.06.1980, cu ultimul domiciliu cunoscut: or. Ialoveni, str. Iu. Gagarin, nr. 7, pentru data de 15 mai 2013, ora 14.30, la şedinţa de judecată (or. Ialoveni, str. Prieteniei, nr. 4, bir. 19) la acţiunea „Taxi Roz" SRL privind repararea prejudiciului.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător G. Lungu

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Chmaissani Ali, pentru data de 22 aprilie 2013, ora 16.00, la şedinţa de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 615) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-601/2013, intentată de Colesnic Natalia privind desfacerea căsătoriei şi stabilirea domiciliului copilului.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Elena Cojocari

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Ceban Radu, a.n. 13.11.1978, cu ultimul domiciliu cunoscut: mun. Chişinău, satul Truşeni, str. Precup, nr. 44, pentru data de 12 iunie 2013, ora 9.00, la şedinţa de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 606) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-1623/2013, intentată de Grozav Carolina privind decăderea din drepturile părinteşti.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Ghenadie Plămădeală

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cetlor: Motelica Lilia şi MotelicaVeaceslav, pentru data de 23 aprilie 2013, ora 16.00, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski, nr. 13, bir. 9) în calitate de pîrîţi, unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de Cemîrtan Pavel privind evacuarea din spaţiul locativ şi înlăturarea obstacolelor la folosirea bunului imobil.

Judecător V. Stratan

***

Judecătoria Teleneşti solicită prezentarea cet. Ţurcanu Adela, domiciliată în satul Tîrşiţei, Teleneşti, pentru data de 25 aprilie 2013, ora 10.30, la şedinţa de judecată (or. Teleneşti, str. Ştefan cel Mare, nr. 6, bir. 1) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-234/2013, intentată de Platon Sergiu privind încasarea sumei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător V. Stihi

***

Judecătoria Drochia, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea obligatorie a cet. Ţoncu Victor, domiciliat: satul Lăpuşna, Hînceşti, pentru data de 16 mai 2013, ora 10.00, la şedinţa de judecată (or. Drochia, str. 31 August 1989, nr. 7, bir. 8) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Ţoncu Tatiana privind încasarea pensiei alimentare.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător L. Lupaşcu

***

Judecătoria Orhei, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Lisnic Arcadie Iurie, cu ultimul domiciliu: satul Vîşcăuţi, Orhei, pentru data de 17 mai 2013, ora 8.15, la şedinţa de judecată (Orhei, str. V. Mahu nr. 135, et.2, bir. 5) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Lisnic Diana privind desfacerea căsătoriei şi stabilirea domiciliului copilului minor.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Ecaterina Buzu

ANUNŢ

Executorul Judecătoresc Anatolie Bănărescu, deţinînd dosarul de executare nr. 056-5r/13 din 29.11.2010, citează pentru data de 22 aprilie 2013, ora 11.00, debitorul Ionescu Dumitru Grigore, a. n. 17.11.1949, c/p – 0972802445915, pentru a lua cunoştinţă de materialele dosarului de executare nominalizat, inclusiv procesul verbal de sechestru din 11.12.12 al imobilului identificat prin nr. cadastral – 5501204.598.01, situat pe terenul cu nr. cadastral – 5501204.598, din or. Ialoveni, str. Traian, nr. 6 şi raportul de evaluare al bunului imobil nominalizat a cărui valoare de piaţă constituie suma de – 909 728 lei, pe adresa: mun. Chişinău, bdul Ştefan cel Mare, nr. 73, bir. 336.

Concomitent, se înştiinţează debitorul Ionescu Dumitru, că bunul imobil nominalizat va fi expus realizării prin licitaţie publică.

Executor judecătoresc Anatolie Bănărescu

Aniversări

Zilele acestea şi-au aniversat ziua de naştere: **Sergiu Brînza**, doctor habilitat în drept, profesor universitar, şeful Catedrei Drept Penal şi Criminologie, Facultatea de Drept, USM; **Ion Creţu**, magistru în drept, lector superior, Facultatea de Drept, USM; **Svetlana Uzun**, judecător, Taraclia; **Viorica Mihaila**, judecător, Botanica; **Daria Suşchevici**, judecător, Centru; **Oleg Sternioală**, preşedinte interimar al Judecătoriei Buiucani; **Constantin Creţu**, judecător, Ialoveni; **Dumitru Gherasim**, preşedintele Judecătoriei Bălţi; **Dumitru Mîrzenco**, judecător, Străşeni.

Mult stimaţi omagiaţi, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere şi calde urări de sănătate. Apreciem străduinţa, devotamentul, abnegaţia, responsabilitatea cu care vă îndepliniţi obligaţiile, întru bunăstarea societăţii noastre.

Vă dorim să aveţi parte, de acum încolo, doar de împliniri şi realizări care să vă întregească deplin fericirea.

La Mulţi Ani!

membrii Consiliului de administraţie
al Uniunii Juriştilor,
Echipa *Dreptul*
şi *Revista Naţională de Drept*

Echipa redacţiei Vă adresează un Apel de unire şi sprijin. Vă sîntem recunoscători că sînteţi abonaţii noştri şi susţineţi ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor şi vom rămîne alături de Dvs.

Ceapa verde – vitamina primăverii

După luni bune, în care organismul tău s-a alimentat doar cu produse grele şi lipsite de vitamine, ai nevoie de o cură de detoxificare, iar soluţia numărul unu în această perioadă sînt verdeţurile de primăvară. Ceapa verde este vitamină şi medicament, care te poate ajuta în tratarea mai multor boli.

Ea este o sursă excelentă de vitamina A, vitamina C, vitamina K, riboflavina, calciu, fier şi potasiu. În plus, ea mai conţine şi vitamina B6, acid folic, magneziu, fosfor şi zinc. În antichitate, acest aliment era apreciat pentru virtuţile sale terapeutice tonice şi antiinfecţioase.

Iată cîteva motive, pentru care ar trebui să consumi cît mai multă ceapă verde.

1. Ajutor în afecţiunile dermatologice

Mulţi tineri se confruntă cu un şir de afecţiuni dermatologice, în cele mai dese cazuri, cu acneea juvenilă. Aceste probleme pot fi tratate cu ajutorul unei cure alimentare cu ceapă verde. Pentru rezultate bune, nutriţioniştii recomandă consumul de ceapă verde, în combinaţie cu mărar şi ţelină, cel puţin o dată pe zi, timp de 15 zile. Substanţele active din această verdeaţă „calmează" hormonii şi curăţă tenul.

2. Previne cancerul

Atît ceapa verde, cît şi cea uscată, conţin proprietăţi, care luptă cu succes împotriva celulelor cancerigene, ce au tendinţa de-a se dezvolta în organism. Acest aliment acţionează împotriva cancerului şi are proprietăţi care se datorează compuşilor sulfuraţi, din care face parte şi glicina. Consumul regulat de ceapă scade riscul apariţiei cancerului de prostată la bărbaţi. Fumătorilor care mănîncă zilnic ceapă sau usturoi, li se reduce din posibilitatea apariţiei cancerului pulmonar. Rolul protector se datorează tot glicinei, care înlătură o parte din efectele negative ale fumatului.



3. Scade glicemia

Ceapa verde este unul dintre cele mai puternice şi mai la îndemînă hipoglicemiante, fiind recomandată persoanelor, care suferă de diabet. În plus, are proprietăţi diuretice şi de reglare a sistemului endocrin, fiind indicată în cure de lungă durată, avînd efecte benefice şi în diabetul aflat în faze avansate.

4. Remediu pentru bolile renale

Dacă ai probleme cu rinichii, se recomandă zilnic consumul de ceapă verde, dimineaţa şi seara. Asociază această verdeaţă cu tarhon verde şi ridichi în diferite salate.

5. Combate afecţiunile respiratorii

Ceapa verde conţine glicină, substanţă cu efect antibacterian, detoxificare şi expectorant. Această substanţă previne virozele respiratorii şi datorită ei, ceapa verde se numără printre cele mai vechi remedii naturale de prevenire şi tratare a bolilor respiratorii. Multe persoane evită consumul de ceapă, din cauza mirosului neplăcut. Există o soluţie! Dacă ai consumat aceste legume şi doreşti să-ţi împrospătezi respiraţia, mestecă frunze de pătrunjel sau de mentă.

Meridian juridic

Oraşul în care guma de mestecat a fost interzisă

Un orăşel din Marea Britanie preia modelul autorităţilor singaporeze de a interzice guma de mestecat. Astfel, orice persoană prinsă în timp ce mestecă gumă va plăti pe loc o amendă considerabilă.

Cei care sînt în favoarea unei astfel de măsuri susţin că eliminarea unei singure gume de mestecat este destul de costisitoare. În plus, este neplăcut să constaţi că ţi s-a lipit o gumă de pantof, susţin ei.

Acest proiect de lege a fost înaintat autorităţilor locale de către un grup de afacerişti din Buckinghamshire, numit After8, care a demonstrat că eliminarea unei singure gume de pe trotuar costă municipalitatea pînă la 10 lire.

„Să cureţi această mizerie este o sarcină aproape imposibilă. Costă bani şi timp. În plus, este foarte neplăcut", a declarat purtătorul de cuvînt al afaceriştilor.

Incredibil: Ce a adus acasă un cîine stăpînilor săi

Un cîine din Oklahoma a ajuns acasă într-o sîmbătă cu un nou-născut mort.

Femeia care are grijă de casă a declarat că Luke, un metiş de şase luni, a ajuns acasă cu un copil mort, care cîntărea între 1,36 şi 2,26 kilograme.

'„Îl ducea ca pe un pui de cîine şi mi l-a pus la picioare", a povestit femeia autorităţilor.

Ea a subliniat că trupul neînsufleţit al micuţului nu prezenta urme de traume şi că Luke nu ar face rău nimănui. Aceasta crede că patrupedul voia să îl ajute pe copil.

„Cred că l-a găsit, l-a luat şi l-a adus cu gîndul să fie ajutat", a spus îngrijitoarea.

Potrivit autorităţilor americane, copilul este de sex feminin. „Nu ştim de unde e copilul. Nu ştim dacă cineva i-a dat naştere iar apoi l-a aruncat afară", a declarat căpitanul de poliţie Dexter Nelson.

Legiştii încearcă să determine acum dacă copilul s-a născut mort.

Potrivit presei americane, Luke se plimba de obicei pe o zona destul de extinsă, pe care acum autorităţile caută dovezi care să dezlege acest mister.

Caleidoscop

Incredibil! Rudele erau la priveghi, iar mortul mînca peşte

Întîmplare incredibilă în Peru, unde rudele şi apropiaţii unui bărbat i-au pregătit toate cele pentru înmormîntare şi au stat la căpătîiul lui, la priveghi, în timp ce acesta era bine-mersi.

O eroare făcută de reprezentanţii spitalului din Loreto, Peru, a provocat o adevărată nebunie în rîndul familiei lui Antonio Alvarado Carbajal, în vîrstă de 35 de ani.

Bărbatul a fost declarat mort. Aflînd vestea, verişoara lui Antonio, Leslie Jimenez Alvarado, a fost la morgă pentru a identifica cadavrul acestuia. Afectată de vestea morţii rudei sale, ea n-a fost foarte atentă şi a crezut că este vorba de vărul ei, recunoscîndu-l după o aluniţă pe care acesta o avea pe piciorul drept.

Familia a luat cadavrul acasă şi s-a pregătit de înmormîntare. În timp ce rudele lui Antonio erau la priveghi, apropiaţi ai „mortului" s-au dus să facă o chetă, pentru a aduna bani ca să-l ducă la groapă şi să-l înmormînteze cum se cuvine. Aceştia au avut parte de un şoc în momentul în care l-au descoperit pe „mort" la un restaurant, înfruptîndu-se cu peşte.

Cadavrul mortului adevărat a fost înapoiat la morgă, pentru a fi identificat. Se pare că medicul de la morgă care s-a ocupat de predarea cadavrului familiei a comis cîteva erori de procedură.

Culoarea cănii sau a paharului poate modifica gustul băuturii

Gustul unei băuturi poate părea diferit în funcţie de culoarea paharului sau a cănii, arată un studiu anglo-spaniol, realizat de cercetători de la Universităţile din Oxford şi Valencia. Astfel, afirmaţiile că mîncăm şi bem şi cu ochii par a se adeveri.

Echipa de cercetători s-a ocupat de ciocolata caldă. Cîţiva zeci de voluntari au fost invitaţi să bea (după o reţetă identică) din căni albe, bej, roşii sau portocalii la exterior, toate albe în interior.

Rezultatul a arătat că participanţii au fost de părere că ciocolata servită în căni bej sau portocalii avea gust mai bun. Observaţia poate părea anecdotică, dar ea confirmă faptul că toate simţurile pot interveni în percepţia asupra a ce mîncăm sau bem, lucru pe care profesioniştii din alimentaţie ştiu cum să îl exploateze.

Marea Britanie ar putea deveni prima ţară în care se vor naşte copii cu trei părinţi

Marea Britanie ar putea deveni prima ţară din lume care va legaliza crearea de copii cu trei părinţi biologici, prin intermediul fertilizării in vitro.

O consultare publică de amploare pe tema copiilor cu trei părinţi biologici a scos la iveală faptul că majoritatea britanicilor s-au pronunţat favorabil în legătură cu acest subiect. Drept consecinţă, Marea Britanie ar putea deveni prima ţară în care se vor naşte copii cu trei părinţi biologici.

Cercetătorii britanici vor crea copiii cu trei părinţi biologici pentru a eradica unele boli congenitale. Deşi are un scop nobil, tehnica este extrem de controversată. Ea implică introducerea ADN-ului părinţilor într-un ovul al unei femei donatoare. În felul acesta, copiii ajung să aibă o moştenire genetică de la trei persoane.

Diferenţa de vîrstă ideală dintre soţ şi soţie este de patru ani şi patru luni

Un studiu realizat pe 2000 de persoane arată că diferenţa de vîrstă ideală dintre soţ şi soţie este de patru ani şi patru luni şi că bărbatul trebuie să fie mai mare decît femeia.

Contrar a ceea ce se crede de obicei, doar 1% dintre femei cred că relaţia ideală este posibilă doar cu un bărbat mai tînăr şi numai la 2% dintre bărbaţi le-ar plăcea să fie un „toyboy".

Femeilor le plac bărbaţii mai în vîrstă: una din trei afirmă că ar fi gata să iasă cu un bărbat cu şapte ani mai mare. Totuşi, cînd văd o femeie care iese efectiv cu un bărbat mai în vîrstă, spun că sînt sigure că acesta este foarte bogat şi că relaţia nu va dura.

Cei care se declară favorabili diferenţei de vîrstă între parteneri apreciază că persoana mai tînără poate învăţa din experienţa celeilalte sau că tinereţea unuia face bine celuilalt.

FONDATORI:
Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea de Studii Politice şi Economice Europene „Constantin Stere" din Moldova
Uniunea Juriştilor din Moldova

Redactor-şef: Gheorghe AVORNIC
Reporteri: Irina BUREA, Lilia DUMINICA,
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Corina BERZOI
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacţiei:
MD 2009, Chişinău, str. A. Mateevici, 60, bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din str. Bănulescu-Bodoni, 2. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.
DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641. BC Banca Socială. BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor publicate nu reflectă neapărat opinia redacţiei. Redacţia nu corespondează cu cititorii, materialele autorilor nu se recenzează şi nu se restituie.
Tiparul executat la tipografia USM.
Indice – 21596
Tiraj 4600
Com. 58/13 sp